

bestod af to Ejendomme, mere var der ikke, der var ikke til at bygge dernede den Gang, men efterhaanden som Udløbet fra Fjorden kom der forbi, fremstod der flere og flere Ejendomme, og man begyndte at dyrke Jorden der. I 1830 var der, som sagt, kun to Ejendomme, og den ene Ejendom var endda højst primitiv, for det var en omvendt Baad, som Manden havde begyndt at bo under, men i 1907 — siden har jeg ingen Opgørelse — fik jeg Sogneraadsformanden til at give mig Besked, og da var der 28 Ejendomme — de var ganske vist ikke store, de havde tilsammen 112 Køer, og de blev drevet med 30 Heste —, og der var i denne By bygget en Skole, hvori der undervistes 63 Børn. Det er altsaa mod Syd, at Værnet, Tipperne og saadanne Landsbyer, er voksede frem, og Engene langs med den østre Side af Fjorden ligeledes; men alt dette vil selvfølgelig gaa bort igen, naar man ved Kunst vil flytte Udløbet tilbage til Hvide Sande. Af disse Ejendomme, jeg har nævnt, er der i Vesterlund et Par, som allerede er forladte, men i øvrigt synker de Dag for Dag i Værdi paa Grund af Hvide Sande-Kanalen.

Man troede en Gang, at man kunde holde to Udløb fra Fjorden, eller man vilde i alt Fald forsøge det, men det viste sig ikke godt gørligt. Men dersom man var blevet ved med at arbejde, som man til at begynde med gjorde, er jeg tilbøjelig til at tro, at det kunde være gaaet. Ved det gamle Løb, ved Nyminde, fik man anskaffet og stationeret en Sandpumper, som fik Navnet „Nymindegab“, den arbejdede storartet. Naar Nymindegab var ved at lukke sig, og Udløbsforholdene der blev for daarlige, kunde den i meget kort Tid løbe det igennem, og saa var det hele lige godt igen. Men den blev desværre efter nogle faa Aars Forløb taget bort. Man sagde: Den skal ikke ligge der, den skal op til Ringkøbing, og saa flyttedes den derop. Saa, sagde man, kunde den jo komme ned til Nyminde en Gang imellem, naar der var Brug for den. Ved Nymindegab var der lavet Bedding til at trække den op paa, naar den skulde efterses o. s. v., og Folkene paa Pumperen var bosatte der. Men saa flyttedes den, som sagt, op til Ringkøbing, og en enkelt Gang kom den ned til Nyminde, men saa kunde den ikke gøre virkelig Gavn, det siger sig selv. Den blev altsaa stationeret ved Ringkøbing, og nu hjælper den til ved Hvide Sande. Saaledes har man tumlet om derovre.

Omsider skulde vi imidlertid have noget mere fæstnede Forhold, og saa blev der nedsat den saakaldte Ingeniørkommission, og De ved, at denne Ingeniørkommission har afgivet Betænkning den 19. Januar 1912. Ogsaa denne Betænkning gik ud paa, at man skulde lukke Hvide Sande-Kanalen og foreløbig aabne længere nede mod Syd, ved Gødelen eller henimod det gamle Sted. Indtil Januar 1912 havde alle Vandbygningsvæsenets Ingeniører været paa samme Side, men saa nedsatte man Hvide Sande-Kommissionen med Amtmand Bache som Formand, og De ved, hvorledes den Betænkning saa ud, som den afgav i Løbet af et Par Døgn, eller hvor længe Kommissionen nu var om Arbejdet, det var ikke længe. Der skrives i denne Betænkning, at man maatte delvis have Kanalen lukket med Indbygninger. Dette Forslag blev imidlertid forkastet her i Tinget, men det andet Ting sagde noget andet, og, kort og godt, De ved, hvorledes det er gaaet til siden. Nu er jeg saa nær inde paa Nutiden, at jeg haaber, jeg nemt kan komme over Resten. Denne sidste Kommissions Udtalelser har vi dels i det Lovforslag, som forelaa i 1912, og ogsaa i Aar i Bemærkningerne til Lovforslaget, og jeg er meget glad ved, at det er blevet saa fyldigt belyst af Finansudvalget, thi nu kan enhver se, hvorledes disse Erklæringer og Udtalelser er faldne. Man har der Erklæringer, hvori denne sidste Kommission — Amtmand Baches — udtaler bestemt, at naar det og det sker, vil Anlægget kunne holde selv imod nok saa voldsomme Angreb fra Havet. Det er kun kort Tid siden, jeg citerede disse Udtalelser her i Tinget, nemlig under Finanslovbehandlingen, og jeg skal derfor ikke komme ind paa dem nu.

Men nu er altsaa Katastrofen sket, særlig i Dagene den 18. og 19. November 1913. Man vil undskylde Resultatet noget med, at de ved Hvide Sande har haft den saakaldte Juni-Storm. Det maa de vel have haft, den har nu ikke gjort særlig stærkt Indtryk paa mig, og den har hverken slaaet Kornet ned eller blæst Stykker af Tagene eller gjort den Art Fortræd. Men det blæste 3 Dage, det er rigtigt, og det, siger man, er noget Skyld i, at de ikke kunde arbejde. Men fra den Tid og til længe efter, at vi var komne her ind til Rigsdagssamlingen, var det det fineste Vejr, som nogen kan erindre — jeg har spurgt gamle Folk ovre paa hin Egn om det —, det var blikstille hver evige Dag.